„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се администрацији,
а рукописи
Уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К. 24 или 30 дин.
на по године: К. 12 или 15 дин.
на четврт године: К. 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 20 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова.

Уредништво и администрација „Браника“
налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Број 68. У Новом Саду, у суботу 25. маја (7. јуна) 1902. Година XVIII

Чудотворни штап.

Ми ћемо да откријемо једну тајну. Мада је она већ доста јавна, и ма да је досад у овом листу више пута претресано, чему има радикална странка данашње привидне своје успехе да захвали, то ипак има многих, који то не разумеју, којима данашња ситуација није јасна. С тога ћемо у неколико главних црта да право стање ствари обележимо.

Радикална странка има свој привидни успех да захвали прво познатој тактици „Заставе“ и њеног главног уредника; затим своме недељном листу за народ, што излази у петак, и најпосле оним беспримерним обманама, претњама и денунцијацијама, којима се при овим изборима служила.

То су три главна момента, који карактеришу рад радикалне странке. Ми ћемо сва три момента да појединце узмемо на око.

Тактика „Заставе“ позната је. Она се састоји у томе, да све што је у нашој странци угледно, што заузима положај у њој било умним било друштвеним својим способностима све то „Застава“ дивљачки напада, руши и понижава. И то не кадкад, или даном приликом — него непрекидно из дана у дан!

Повода нађе она лако. Ако орган либералне странке ћути о каквим догађајима и приликама, онда га напада зато што ћути, а ако подвргне строгој и основаној критици какве радикалске шеретлуке, онда га бесомучно напада. И то не наш орган сам, него лично напада главне људе либералне странке, а у првом реду самога вођу.

Тако је годинама нападала дра Полита. Кажемо годинама. Извртала је његова дела и његову прошлост, измишљавала којекакве лажи, денунцирала га пред народом, подметала му најгадније ствари. Никакве одбране нису помагале, никакве ректификације нису на знање узете, само се грдило, па грдило — па опет грдило!

То је тако трајало годинама. Док се није том човеку досадило, па се сасвим повукао. Кад се он повукао, па изашао др. Вучетић на површину онда удри по њему — нештедимице. Тако исто и још горе. Приликом ових избора за народно-црквени сабор направили су читаву хајку против њега. Свуда су постављене страже и шпијони, да се дозна, у којима се срезовима мисли Вучетић кандидовати, да тамо сву силу своју оспу против њега, све дивљаштво опијеног пролетарства подбоду против тога великог и за автономију толико заслужног родољуба српског.

Нападаји против Вучетића трају такођер већ годинама, непрекидно, узастопце. Али се „Застава“ стара и за будућност, она и потпредседника либералне странке, дра Малешевића напада истим начином још сада. Измишљава ствари, које он ни сневао није, и о којима он управо ни појма нема. Па по свом мангупском начину издева му свакојака имена, недостојна озбиљних људи и политичара. Тако „Застава“ једног по једног тера са позиције, на коју се својом снагом и поверењем народа подигао.

Снага те тактике лежи у спази клевете, у опште оне и сталне клевете, која дотле подмеће и клевета, док се не почне веровати.

Да је онда, — кад су садашњи радикали „прирасли“ до политичне улоге у народу — покојни Милетић био здрав, да је био у пуној спази ума свога, њега би садањи радикали као вођу народа прво напали, и то сваК дан све бесомучније и енергичније. Нема те клевете, којом се не би на њега набацили, нема те денунцијације, коју против њега не би употребили и нема тога блата и тога прљежа, којим га не би умазали, а то би радили стално и непрекидно све дотле, док не би тај пролетаријат, што је сада слепо оруђе у њиховим рукама, против Милетића дивљачку дреку надигао: **„распни јего!“** Као што је против Полита и Вучетића досад учинио.

Од те судбине спасла је Милетића само његова болест, иначе би он био прва жртва ових автономних српских нихилиста.

И нити би Милетић био први нити последњи. Историја нам показује много таких примера, кад су најпразноглавији „штребери“ умне гиганте и карактере оборили само зато, што су знали вешто угодити страстима масе народне.

Други моменат, који је много допринео успеху радикалне странке, то је онај број „Заставе,“ што у петак излази. Тај недељни лист држи силна простота. Они слојеви народа, који било по степену свога образовања, било по материјалној спази својој не могу већи лист држати, ти набављају по јефтину цену таке недељне листове и радо их читају.

Њихов видокруг је узак, и до њихових руку никад и не долазе други листови да их прочитају, и да можда промисле о разлици, што у једном и другом стоји, зато они, што у том недељном листу прочитају, у то верују безусловно као у какво еванђеље. И на таки недељни лист не претплати се један, него често тројица, четворица, а читају га осим тога још њих двадесеторица и свима тима онда таки један недељни лист постаје право еванђеље. Сад представите себи, шта могу у једном селу само два-три така недељна листа да начине? Читаву револуцију, читав преврат! Лети, код суваче, а зими код вруће пећке, један чита, а двадесет њих, који не знају читати, ти слушају. И што се чује то се и верује, јер до њих не допире оно, што тај садржај побија. Стоји, штампано, црно на бело, па мора бити истина.

И сви ти, који то читају, слушају и верују — то су све већином бирачи, јер изборни ред за народно-црквени сабор установио је опште право гласања, где маса народна обично већину сачињава.

Па поред свега тога не би радикална странка ни полак толико успеха показала, да се није латила средстава, беспримерних у аналима народног представништва. **А то су биле претње, обмане и денунцијације.**

Нећемо да сада наводимо потанко примере тога поступка, доста је о томе у овом листу говорено. Само ћемо да напоменемо начин, којим се орган радикални, „Застава“, и у том служиле.

Познато је да је либерална странка с тога прекинула са радикалном сваку свезу и саобраћај, јер је ова на чело своје управе и на уредништво свога листа поставила таког човека, који је због простог злочина кажњен, и који је једног од најзаслужнијих чланова либералне странке живота лишио. То је тако природно, поњатно, да сваки, иоле нормално мислећи човек не може наћи никаква приговора. Но „Застава“ је тај положај либералне странке гледала да доведе у противност са жељама народним.

Кад је оно главни уредник „Заставе“ отишао лане јула месеца у В. Бечкерек, те тамо покренуо мисао да се сазове автономни збор, „Браник“ је одмах изјавио, да не може либерална странка учествовати на збору, који је покренуо и којим управља човек, због кога либерална странка не може заједнички радити са радикалном.

И то је сасвим чисто и доследно. Али „Застава“ је то сасвим извернула. Одмах испочетка почела је грдити и исмевати вође либералне странке, што неће да дођу на тај збор. Подметала им је најгадније ствари. Денунцирала их пред народом као издајице, као противнике автономије и Бог те пита, шта ту још није било! Бадава је „Браник“ гвозденом логиком своје становиште бранио; „Застава“ се на то није осврталa. Она је писала за ове своје читаоце у доњим слојевима народа, који су били претплатници недељног листа од петка и који ће бити бирачи, те је још онда приправљала терен за ову своју кампању. Њој је бечкеречки збор био само „vorgeschobener Posten“ да га може употребити за згодно оруђе против либералне странке.

Кад је „Браник“ у једном врло озбиљном и стварно написаном чланку доказао да без иницијативе Застазиног уредника сами Бечкеречани нису покренули тај автономни збор, „Застава“ је то одма извернула, па рекла: Аха „Браник“ каже да народу не треба сабора.

И онда одмах и од то доба још сто

ЖИСТАК.

Говор

госпође САВКЕ СУБОТИЋКЕ,

држан на вечерњој забави Савеза Добротворних Задруга Српкиња на дан цара Константина и Јелене у Н. Саду.*)

Године 1864. дођем из Загреба у Нови Сад у походе својим родитељима. Том приликом позове ме др Андрејевић и његова супруга на пријатељску вечеру. На вечери беше много гостију, а друштво расположено. Говорило се о свачему па и о Загребу, где смо ми у оно време живели, те тако сам причала како су загребачке госпође добротворну задругу основале, и да сам и ја чланица тог друштва.

Говорила сам, како би требало да се и ми Српкиње на њих угледамо, тим пре, што се на све стране разна женска друштва подижу. Навела сам како добротворне задруге повољно утичу и на друштвене одношаје са етичног и моралног гледишта, јер доброчинство оплемењује душу и срце.

Разлози, које сам ја навела, да и ми Српкиње добротворне задруге подижемо, били су само слаби звуци према громким акордима, којима је др. Андрејевић те предлоге пропратио. Андрејевић је био духовит млад човек и велики идеалиста, говорио је и о еманципацији женскиња и омладину очарао. Старији се пак гости у чуду нашли, јер нису никад тако што чули, нити знали да има у свету женскиња, које скупштине држи и на јавном пољу ради. Стари поп-Глиша, отац докторов, цело време је ћутао и само главом вртио, ал' кад му је већ сувише било, скочи и повиче: Ако Бога знате, децо! Јесте-ли полудели? Каква еманципација. Зар да наше поштене Српкиње по скупштинама иду као оне светске протуве? Па ко ће онда децу и кућу гледати? Ваљда ми? Реч по реч и за час се два табора створе: стари су младе нападали, нарочито доктора и мене, а ми се бранимо.

Подигла се читава ларма и ко зна докле би то трајало, да није већ касно било, те тако неки од старих навале да се иде кући.

Ово сам с тога навела, да се види, како је у оно време била укорењена предрасуда против сваког самосталног и јавног рада женскиња.

О тој вечери се много по Новом Саду говорило, ал' свако чудо за три дана, па се и на то заборавило. Но неки из те омладине нису заборавили, него смо се чешће састајали и планове ковали како би своје идеале остварили. Било је ту ваздан планова и предлога, од којих ћу само неколе навести:

Да се у Новом Саду скупштина сазове, на коју би могао сваки Србин и Српкиња доћи ради договора о подизању добротворних задруга Српкиња.

Да се акционарско друштво склопи, да се из тих акција виши девојачки завод оснује, те да тако родитељи не шиљу своју децу у пештанске и бечке институте, кад би све то могли боље и јефтиније у Новом Саду имати, пошто би над тим заводом један одбор надзор водио, ал' што је главно, да се наша деца у српском духу васпитају и у православљу утврде.

Да се популарна јавна предавања приреде не само по варошима, него и по селима, и тако народу поука пружа, која би му на моралну и материјалну корист служила и народу свест и понос подизала.

Да се српски језик од страних речи чисти и т. д.

Најпосле буде закључено, да се наш свет преко новина о свему томе обавести и за ту мисао задобије, ал' да треба то исто и приватним путем чинити, па да се тек онда скупштина сазове.

Једном речи Андрејевић је био душа тог подузећа.

„Ум за путом а смрт за вратом“, па тако је и са сиротим Андрејевићем било. Др. Андрејевић, његова супруга, гђа Милица Брановачкова и још неки били су идеални творци добротворних задруга Српкиња. Ускликнимо им дакле на овом свечаном скупу: „Слава Вам! Хвала Вам!“ (Скуп устаје и кличе: „Слава им!“)

Ко хоће будућност да дозна, мора добро прошлост проучити, јер наши дани су њихови ђаци; не би без оних ови дошли. Учитељи умиру, а ретко им се и имена зна, ал' наука вечним животом живи. И људски идеали су бесмртни, они у току векова само облике мењају.

Ни идеја о еманципацији женскиња није нова; она је још код старих Грка поникла и то у оно време, кад је јелинска култура на највишем ступњу била, у златноме добу Перикла, кратком али бајном пролећу у културном животу човечанства. И да не дође персијска навала, зацело би се и ова идеја у оној узвишеној форми развила, која је особина тадашњег класичног доба била, јер је критериум свих великих времена, да њихови производи печат тог узвишеног времена носе. Тако продукти старог класичног доба, а тако и производи ренесанса.

Није све паметно, добро и лепо што је у старо време било, ал' и ово ново време ће остарити, и из овог времена ће само оно остати, што узмогне пробу одржати, па тако је и са људима. Популарност није увек доказ за вредност једног човека, напротив баш генијални људи су ретко популарни, јер их масе не разумеју, њима су таленти ближи; само таленти обично траже популарност, а завиде један другом.

Па тако и наш Петар држи, кад ко Павла хвали да се тиме њему перје скида а не мисли — да је једна звезда на небу, не би јој се нико дивио ал' кад је пуно небо звезда, једна другу диже а опет свака својом светлошћу блиста.

Обични људи опет мисле: „Шта ће то мало, што ја могу за опште добро допринети, аспити? Та то је само капља воде у сиње море. Ал' ти исти заборављају, да се не само сиње него и целог света воде из самих капљица састоје. Кад узмемо, како је оно мало семена, које је она мала чета 1864. године у српском народу посејала обилатим плодом уродило, јер ми имамо сада око четрдесет добротворних задруга Српкиња које своју племениту задаћу са-

*) У овом свом говору је гђа Савка Суботићка својом познатом говорничком вештином изнела, како су постале српске женске добротворне задруге Препоручујемо овај говор нарочито пажњи нашег женског читалачког света. — Ур. „Бр“

пута „Браник“ је то извртање опровргнуо и у правој боји га представио. Ал' то није ништа помогло. „Застава“ је то опет понављала и споменула пре неколико дана, наново хотимице и навалице, знајући врло добро да не говори истину, али знајући и то, да „Браникову“ одбрану неће читати „Заставини“ претплатници броја од петка, они људи који ће као бирачи при изборима саборских посланика одлучну реч имати.

А то је главно! Треба тима људима сугерирати, да либерали спречавају сазив сабора, треба им сугерирати, да „Браник“ тврди да и „народ“ неће сабора, треба им сугерирати да либерали називају народ „фукаром“ и т. д. Све те лажи и денунцијације по сто пута је читао онај сиромах ратар па како да им већ не верује.

Клевета дакле, обмана и денунцијација, то је тај „**волшебни штап**“ којим је „Застава“ преко чела несвесне масе дотле и дотле превлачила, док ју није сасвим хипнотизирала. А познато је сада већ целом свету да хипнотизирана особа, кад у кромпир загризе, мисли да је срчика јабука, ако јој то хипнотизер заповеда. Па чак на заповест његову тврдо верује и то да је двапут два = пет.

Јесте, клевета и обмана **то је тај волшебни штап, који је отворио двери саборнице радикалским посланицима.** Ми им на таком уласку не завидимо.

После избора.

Поп-Пантино кајање. — Неблагодарност радикална према народу.

Ст. Бечеј, 22. маја 1902.

Нико вам не описа оно „велико“ одушевлење после избора посланика код нас. Да не би остало нигде незабележено, будите добри те уврстите ових неколико редака у ваш поштовани лист.

По свршеном избору одржан је банкет у Гагићевој кафани. На банкету је пало више здравица. Отац Панта здравио је вођи радикалном дру Ђорђу Красојевићу, умировљеном члану управе упропашћене „Народне Задруге“ у Ср. Карловци. Поп-Панта се исповедио, да је он увек био „радикал,“ само је у последње време одступио, али се јако каје и жели да умре као радикал. Моли „вожда,“ да о томе извести и управу радикалне странке. Ђура Красојевић устао је са свога места, пришао оцу Панти и — пољуби се са поп-Пантом. Кажу, да му је шапнуо: „Праштају ти се греси, „востани“ оче-Панто и ходи за мном, таки смо ми сви као и ти!“ Још је Красојевић обећао поп-Панти, да ће радикално друштво „Рад“ издати поп-Пантин роман „Самоубица учитељица“, јер је то последња жеља поп-Пантина. Поп-Иван Јелчић молио је Красојевића да то испуни, јер и он, као „велики“ пријатељ учитеља, волео би да то чувено дело брата му у Христу изађе на свет.

Ту су мало још седели, па су „господа“ напустили „фукару“, и отишли у дом изабраног посланика поп-Ивана. При поласку обећали су народу, да ће се вратити у њихову средину. И народ је чекао, а кад је већ било доста чекања, изашаље народ из своје средине Вељу Милутиновића занатлију („politikus csizmadia“) из Мола и Штеву Вулетића („Улара“) ратара, да оду поп-Ивану, и да се распитају, да-ли ће одиста доћи господа у круг народни, или их само залуђују. Ту у поп-Ивановој соби догодило се нешто, што би лако могло бити судбоносно по будућност народну, да не беше поп-Ивана. Вељa Милутиновић пребацио је Красојевићу, да није лепо залуђивати народ. „Кад сте нас требали, овда сте нас салетали, а сад се крије те од нас“. Красојевић извади из џепа мандат хтеде га подерати и рече: „Не требам ја мандат од „**слепаца**“. Поп-Иван приступи Красојевићу и спасе му мандат! Милутиновић је оцртао и лицидера Стеву, рекав да се кају што нису Молчани послушали свога честитог пароха Ђуру Коњовића. Поп-Душан још „благослови“ нападача: „Напоље с том безобразном свињом!“ И тамбураши склепташе мајстор-Вељу и извукоше га напоље. Говори се да су „лепим“ поздравима испратили Красојевића.

Поп Иван је молио, да се то не говори, а ко му је крив што његов вођа Живко Бајски не уме да ћути.

Још нешто, што баш није тако важно, ал' тек нек' се чује. Стева лицидер лишен је активног и пасивног права у црквеној општини. Поп-Иван својом „поштеном“ речи му гарантује, да ће му право повратити, као будући члан саборског одбора. Кад је то поп-Иван обећавао, Стева путуција прошао је уз њих и његови „коњи“ дадоше од себе гласа, хотећи тим да потврде истинитост поп-Иванових речи. Сви се чуде сад у Бечеју, како су они познали поп-Ивана, и како се то тако десило. Људи говоре: Ман'те, познат је наш поп-Иван свима, па зашто да га не познају и путуцијине животиње.

*

Шта се радило при избору изборника у Бочари.

Пишу нам из **мокринског изборног среза**: „У неколико речи само описаћу вам, како су радикали „часно“ радили, па овда није чудо што смо пропали са једним гласом. При избору председника у изборној скупштини, отац-Аћим је препоручио из свог села старца као најстаријег рекав да му је 8[illegible] година, међутим тај старац нити има 80 година, а што је још горе није писмен! Рескрипт пак каже, да најстарији писмени изборник треба да буде председник. Ми смо поверовали и примили дотичног, јер и не помислисмо да ће свештено лице преварити и завести нас! Међутим то није кварило ствар; само је карактеристично!

Даље, у Бочару администрира калуђер, који није хтео да се меша у изборе. Тамо је више пута извршиван избор изборника, а нису могли да се згоде. 2. (15.) маја била је изборна скупштина, где се искупише 10—12 њих свега, те изабраше 4 изборника. Кад је било готово, опет се посвађаше и разиђоше. У недељу 5. маја у очи избора дођоше 5—6 људи те углавише поново избор изборника, и то двојицу већ од изабраних, а двојицу нових, јер не беху сигурни да ће ова двојица гласати па радикале. Чујемо да је то дело поп-Душана Путника из Хиђоша, јер је он, видевши да ту нема вође, дошао па израдио посао, веле заступао је перовођу. Дакле његова је заслуга због победе, и онда није чудо што се возао у Мокрину и тријумфирао.

Не знамо само, који је избор у Бочари правоваљан, да-ли овај од четвртка или овај од недеље, где је стран човек перо водио. Чујемо, да ће се о томе повести истрага, па можда и мандат напасти“.

*

Лукенијев улаз у Панчево.

Пишу нам из Панчева: „У претпрошлу недељу на подне стигао је овамо и сам радикалски Лукени, где су га нови посланици са дром Чизмом и Мушицаном уз кортеж својих верних на станици дочекали, уз бандеријум 30 ратарских момака до „Патке“ одвели, и ту је тај злогласник и смутљивац челичио радикалску војску, опсењујући је својим познатим демагошким и лажљивим начином“.

весно врше; кад све то у обзир узмемо, онда с правом можемо очекивати, да ће нам ова организована заједница богату жетву донети.

Ова заједница је епохална у развитку наших задруга.

Тако богату жетву можемо само на тај начин постићи, ако будемо народне идеале подизали и истрајном вољом за напредак наших задруга радили, љубављу и слогом.

И ми живимо у великом времену, у времену паре и електрике, том најимпулзивнијем културном средству садашњости.

Свако велико време ствара нове појмове, назоре и потребе, и нема те силе, која ће дух тог времена у његову току задржати и прекинути његову свежу струју, која ће препорођај произвести у људском друштву, препорођај, каквог још није историја забележила.

Дух времена је вековно ропство укинуо, дух времена ће народе на културном пољу ујединити, дух времена ће и другу половину човечанства подићи и еманципацију женскиња произвести у онаком правцу, који одговара узвишеној задаћи матере човечанства.

На дело, дакле, драге госпође и кћери, нека нам наше задруге буду културни подстрек за подизање српске жене и српске породице, те да нам се тако једна са друге слави, а српски народ свима као оно плаво небо звездицама!

Мађарска влада и српски народно-црквени сабор.

Под рђавим знацима састаје се српски народно-црквени сабор. Догађају се ствари које оправдавају бојазан да ни овај сабор неће бити боље среће него што је био петровдански, или ће због жеље радикала да дођу до власти погазити своје достојанство и одрећи се једног од највећих права својих.

Оно што је министар-председник Сел у среду одговорио Љубомиру Павловићу не допушта нам да се надамо добру. Сел истина каже да он поштује закон, који уређује прилике наше цркве. Али око те изјаве нанизао је безброј којекаквих мисли и алузија које показују да он вршење тога закона схваћа на свој начин, како то не одговара захтевима и потребама српског народа. Он не каже до душе отворено шта ће учинити, али уплеће у ово питање чак и велике државне интересе, из чега се види да је спреман учинити много штошта што се, по не знамо каквој логици, тобоже противи тим интересима. Јасно је за свакога да црквена автономија ма како широка била не може доћи у сукоб с државним интересима. Али Сел овде повлачи државне интересе за то да може после тобожњим државним разлогом оправдати евентуалне незаконите поступке. Хоће да се заклони за ону стару максиму да је спас државе највиши закон, и ако та максима овде никако не пристаје.

На догледу сабора Селов говор је од великог интереса за развој наших автономних прилика, па зато доносимо овде шта је Павловић питао и шта му је Сел одговорио.

Љубомир Павловић потсећа министра-председника на своју интерпелацију у ствари српског народно-црквеног сабора. Интерпелација нема сврхе да ургира сазив сабора, јер у закону стоји да се сабор мора сазвати. Он је хтео да дозна становиште владино и да види хоће-ли се сабор моћи слободно саветовати или ће опет бити као и на прошлом сабору који је влада распустила. Сабор свакако не ће ни сада попустити. (Вика и кретање на крајњој левици. Гласови: У чије име ви говорите?) У име српског народа! (Велика вика и порицање на крајњој левици. Гласови: Говорите ви у своје име!) Тражи од министра-председника дефинитиван одговор, хоће-ли сабору дневни ред бити октројисан или не ће.

Министар-председник Коломан Сел: Поштована кућо! Поштовани г. посланик управио је на ме интерпелацију и питао ме да ли ћу ја српски конгрес сазвати у време у које се он по уредбама обично састаје. До сад нисам одговорио на интерпелацију, али сам намеравао да одговорим. Интерпелација поштованог г. посланика изгубила је сваку актуалност, јер г. посланик пита само хоћу-ли ја сазив сабора спречити или нећу. На то сам већ дао одговор, не речима него делом, јер сам круни поднео предлог да се српски народно-црквени сабор сазове, да изврши своју законити задаћу. (Одобравање с десна.) Од тада је сабор и сазван и ових дана ће се састати. Поштовани г. посланик могао је већ из тога увидети, да није потребно да му одговарам. Али кад он ургира одговор, он можда хоће нешто друго.

Ја о тим намерама не ћу да говорим, али морам изјавити да је већ говор, којим је г. посланик пропратио своју интерпелацију, пробудио у мени извесну сумњу. Госп. посланику могу рећи да сада, по што ће се сабор ових дана састати, држим да немам ни права ни дужности давати овде опширне, детаљисане изјаве. Може бити да поступак не ће одговарати укусу, схваћању и тежњи г. посланика. (Одобравање.) То је могуће. (Одобравање.) Г. посланик дао ми је повода да то кажем услед улоге, коју је већ овде у кући и изван куће играо. (Опште одобравање.) Изјављујем да црквену организацију и онај закон, који уређује прилике српске цркве, поштујем као сваки закон, да праве културне и црквене интересе наших мађарских компатриота српског језика на срцу носим и да најтоплије осећам за њихове законите интересе, али сам противан оним тежњама, за којима можда многи и с[illegible] г. посланика иду, кад би с радом српског сабора хтели везати неке споредне циљеве. Ја познајем своју одговорност и своју дужност у српским црквеним приликама и у црквеним и културним интересима наших компатриота српског језика, али не могу признати никаквих других циљева, а знам и своју дужност према великим циљевима и интересима мађарске државе. Ја ћу поступати како то закон прописује, па не ћу заборавити ни велике државне интересе, о којима се ради и у којима не могу попуштати. (Живо одобравање.)

Ови интереси имају се довести у склад с посебним црквеним интересима српске цркве, јер само тако могу добити законито место у оквиру мађарске државе. (Живо одобравање.) А ја верујем да ће патриотизам Срба, мирно и трезно просуђивање њихових рођених интереса омогућити решење оног задатка за којим тежимо, т. ј. да се не поремети хармонија, него да се што боље учврсти. Ово је дефинитиван одговор. Кућа нека га прими на знање. (Живо одобравање. Гласови са свих страна: Примамо на знање.)

Овакову поруку шаље Сел сабору уз живо одобравање свих мађарских странака. Павловић је требао реплицирати на овај говор и доказати неисправност Селових разлога, који се не могу одржати пред судом здраве критике.

Босна и Херцеговина пред угарском делегацијом.

После Околичањија узео је реч заједнички министар финансија Калај, да брани управу окупираних земаља. Каже, да се с буџетом и пре њега овако поступало, а он би волео да буџет вотирају обадва законодавства, па би се онда морали подносити и закључни рачуни. Управу Босне води заједничка влада, али она у томе зависи од влада обадве државе монархије, па те владе морају одобрити и буџет.

Што се управе тиче рекло се да је стање несносно и одговара староаустријској колонијалној политици, због које је држава изгубила красне покрајине. Не влада се тамо по традицијама Бахова времена. Задржана је стара управна подела и добар део турских закона. Тиме се хоће да се европске установе доведу у склад с приликама. Та политика искључује брз развој, али уништава корупцију (?). Незадовољника има тамо до душе, али их има у свакој земљи. Оријенталска је особина, да своје личне интересе стављају нада све (?), и траже све само за себе. Тако су н. пр. начелници у градовима понајвише Мухамеданци, јер је њихова већина, а други су одмах с тога незадовољници. Они, који су дошли у Будимпешту да се жале на управу, нису ни долазили к њему, а он би их за цело примио.

Наредба о прогањању, каже, вреди само за оне који народ драже и маме на исељавање. То је постигло до данас само два човека, Џабића и Арнаутовића, који су отишли у Цариград, ма да су знали за ту наредбу. А за њих се доказало после њихова одласка да су агитовали за исељавање. Арнаутовић је интерниран на свом поседу. Он је писао чланке, у којима каже, да Босна и Херцеговина не припадају монархији, него су за њу иностранство. За њега (Калаја) то не може бити истина. Може неко бити мишљења да Босну треба одбацити, али он не мисли тако. Аустро-Угарска не може за Босанце бити иностранство. Осим тога Арнаутовић је директно позивао на исељавање. Босанска влада не ће никад уступити пред каквом демонстрацијом, нити ће се показати слаба.

Босанска влада је најбоље мислила за Мухамеданце, јер и он је Мађар и као такав симпатише с Мухамеданством. Он ће чувати њихове интересе, али не на рачун других. С тога је босанска влада с Мухамеданцима претресла њихов автономни статут и сложила се у свему с њима, осим четири параграфа, због којих се ствар разбила. Дата им је била тако широка автономија да се то већ противило исламу, а кад се од њих тражило да што попусте, они су викали на прогањање. Доказује да није истина што је Џабић писао о пропадању мошеја, јер је после окупације саграђено 170 нових мошеја.

Даље износи некакве примере, како су тобоже неки сељаци долазили с великим тужбама к њему, а после су се задовољили тиме што су тражили сваки за себе личне користи. Тужбе су обично неистините и измишљене (?), а ако има гдешто истине, ту ће се повести строга истрага.

Време за народно заступство још није дошло. Он има готов елаборат за дистриктски систем, али он ће наћи час, који је најзгоднији да се то приведе у живот. Он не иде ни туркофилским ни србофилским правцем (То верујемо! — Ур. „Бр.“) Он тежи уз особит обзир на Мухамеданце да према свима народностима (?!) поступа једнако и праведно. Народ је један, само је подељен у три дела, па је за то он увео име „босански језик“.

Држи да је дужност државе најенергичније радити против исељавања, јер то иде на штету њене привредне снаге и њеног угледа. То вреди особито за оно исељавање, кад је народ заведен на то. Год. 1900. иселило се 7684 Мухамеданца услед тога што је Џабић агитовао да је вера у опасности. Многи од њих су у АнГори и Бруси пали у највећу беду, а доста њих хоће да се поврати. Због тога је влада морала издати строгу наредбу и исељавање је знатно пало. Наредба није управљена против исељеника, него само против агитатора и деловала је врло добро.

После тога брани Калаи своју привредну политику. Десетину подиже онако како се то и пре чинило. Тумачи како су пропале неке мање фабрике.

На завршетку брани мађарску штампу против Раковскога, који је казао да је подмитљива. Каже да он нема с чим подмићивати, а ни мађарска штампа не стоји тако ниско да би се дала подмитити.

После тога говорили су још гроф Кеглевић, Вилчек, Мипих и Калаи је укратко одговорио на неке приговоре. У идућој седници после ове одобрен је окупациони кредит.

Церемонијал
по којем ће се дочекати кр. комисар, изаслан на српски народно-црквени сабор.

Кр. комисар Бела пл. Талијан од Визека, стићи ће у Карловце у суботу 25. маја (7. јуна) о. г. особним возом у $4^3/_4$ сати после подне. Становаће за време сабора и св. Синода у патријарашком двору.

Церемонијал, по ком се кр. комисар има дочекати, овакав је:

1. Пошто краљевски повереник њиме одређеног дана и сата у Карловце приспе, дочекују га на колодвору почасна војничка компанија са заставом и музиком, и градско поглаварство.

Војништво дочекује краљевског повереника при доласку му са прописаном почашћу, а затим га поздравља градско поглаварство.

Пошто воз са краљевским повереником оставља последњу станицу пред Карловцима, почиње испослано топништво поздравну пуцњаву и то тако удешава, да при доласку воза на карловачку станицу престаје.

По завршетку поздрава на колодвору краљевски повереник уз звоњење звона полази у опредељени му стан, при чијем улазу дочекује га православни архијепископ митрополит патријарх српски на челу епископата и дворског свештенства.

По свршеном поздраву прати краљевског повереника у његов стан српски патријарх са епископима.

Пред стан краљевског повереника поставља се двострука стража.

2. Краљевски повереник по доласку својем прима изасланства свештенства, војништва, власти, званија и завода а затим посећује архијепископа-митрополита-патријарха српског и враћа посету епископа.

3. На свечано отварање сабора позива краљевског повереника једно изасланство и прати га у седничку дворану, при улазу које дочекује га патријарх на челу епископата, као председник сабора.

Пред зданањем заузима место почасна компанија са музиком, краљевског повереника при доласку му прописаном почашћу дочекује и при читању превишњег отписа почасну пуцњаву даје.

4. Краљевски повереник покривене главе долази к седишту под балдахином, које је за њега на узвишеном месту удешено, и најмилостивији декрет о својем именовању предаје својем тајнику ради прочитања.

Затим народно-црквени тајник прочита превишњи декрет о именовању на српском језику.

За време читања превишњег декрета о именовању краљевски повереник скине калпак, потом, поново метнувши калпак на главу, стојећи држи говор, којим отвара сабор и у којем позива сакупљени сабор да обави оверовљење посланичких мандата и да се конституише.

Затим се краљевски повереник, оставивши сабор под председништвом патријарха, удали. Краљевског повереника при одласку му прати патријарх до излаза седничке дворане, а до стана му прати га позвано изасланство.

Краљевског повереника при одласку му опет очекује војништво са прописаном почашћу.

5. После подне, евентуално други дан краљевски повереник враћа посете.

6. Пошто се сабор конституисао, једно изасланство позива краљевског повереника и прати га у саборску седничку дворану. Том се приликом краљевски повереник дочека поново на начин у тачци 3 означени.

Краљевски повереник стојећи покривене главе слуша поздравни говор оданости По том у име Његова Величанства прима израз оданости сабора и поздравља сабор.

Заузевши место, у смислу тачке IV. изданог му упутства даје саопштење сабору, а затим се, на начин у тачци 4, удали.

7. Пошто му се изасланством пријави, да су патријарх, епископат и посланици у цркви сакупљени, краљевски повереник у цркву полази, пред улазом исте буде дочекан од патријарха на челу епископата и чинодејствујућег свештенства и одведен на место за њега опредељено.

Пред црквом заузима место почасна компанија и даје краљевском поверенику почасти како при доласку тако и при одласку, а за време службе Божје даје прописану пуцњаву.

По свршетку црквеног обреда свечано буде испраћен од службеног свештенства и епископâ као и од патријарха, и од изасланства, које га је позвало, до стана му отпраћен.

8. Ако краљевски повереник жели у саборске седнице доћи, не може се у тој његовој намери препречити. При таким приликама сваки церемонијалан дочек изостаје.

9. У особитим приликама, или ако краљевски повереник има за сабор званичних саопштења, дочекује се краљевски повереник церемонијално, а исто тако и закључење сабора чини се по сличним церемонијама.

10. Приликом одласка краљевског повереника имају се односне сличне церемоније одржати.

У досадашњим церемонијалима за дочек кр. комисара није никад било таке одредбе, каква је предвиђена у 8. тачци овога церемонијала, што га доносимо по званичном листу српске митрополије. Та 8. тачка је један нов атентат на самосталност нашег сабора, јер по тој тачци може кр. комисар осујетити, кад год хоће, рад саборски. Несмисао је, да у церемонијалу о дочеку кр. комисара стоји и то, шта може кр. комисар и да ради на сабору. Види се, да се иде за тим, да се и у овако незнатан акт, као што је церемонијал, прокријумчаре ствари, које ће сметати саборском раду.

Политички преглед.

— **Угарска делегација.** У седницама од понедељника и уторника одобрила је угарска делегација не само редовну потребу за војску, него и ванредну потребу за реформу артилерије и трошкове за нове пољске хаубице. Главни део расправе није се тицао питања о новим топовима, него државноправног питања. Радило се о томе, да-ли делегација има права да одобрава трошкове око повишења кадра за артилерију, кад је за тако повишење потребно најпре донети закон. Министар-председник Сел рекао је, да је свеједно, да-ли је законодавство пре донело закон, или је делегација најпре одобрила трошкове уз ограду, да се ови имају тек онда сматрати као дефинитивно одобрене, код законодавство донесе односни закон. То је схваћање примљено као меродавно.

— **Лавовски догађаји пред аустријским парламентом.** Крвави сукоб међу радницима и војском у Лавову изазвао је више бурних призора у посланичкој кући царевинског већа. Под првим утиском жалосне вести ставио је у понедељак прешан предлог о тој ствари социјалиста Дашински и у свом говору врло оштро напао војску, тврдећи, да је она јака само онда кад напада голорук народ. У уторак је министар-председник Кербер настојао да прикаже како је сукоб текао и да одбрани војску од нападаја. У среду су опет Брајтер и Перндерсторфер поднели прешне предлоге о истој ствари. У својим говорима напали су врло оштро државног намесника грофа Пининског и пољску шљахту. Гроф Ђедушицки настао је да побије те нападаје. Парламенат је одбио прешност ових предлога.

Нашим читаоцима и пријатељима.

На домаку нашег сабора обраћамо се српској читалачкој публици и својим пријатељима с неколико речи.

„Браник“ је за време прошлог сабора доносио увек најопширније, најтачније и најбрже извештаје о саборским седницама, јер уредништво и издаватељсто „Браника“ није жалило ни труда ни трошка, да читаоци буду брзо и тачно извештени. Тако ћемо и сада радити. С тога молимо читалачку публику, да нас потпомогне претплатом, а пријатеље своје молимо, да се што више заузму око скупљања претплатника на наш лист.

Цена је „Бранику“, као и досада, ова:

На годину . . .	24 кр. или 30 дин.
На по године . .	12 кр. или 15 дин.
На четврт године .	6 кр. или $7^1/_2$ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 2 кр. или $2^1/_2$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 12. (25.) априла 1902.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 24. маја 1902.

— **„Српски Учитељски Конвикт у Новом Саду“** примио је у мају о. г. ове чланарине и прилоге: Аркадије Варађанин из Новог Сада у име свечарскога прилога 1 круна. — Аркадије Вуковић, учитељ у Молу шиље прилог тамошњег пароха г. Душана Јосимовића из таса за мироносање и то за месеце: јануар, фебруар, март и април 15 круна 16 потура. — Српска црквена опћина у В. Кикинди од црквр. таса о Ускрсу 6 круна. — Васа Теофановић, парох у Чуругу од црквр. таса 1 круна. — Милош С. Познић, учитељ у Д. Товарнику, члан оснивач, у име чланарине 12 круна. На свима овим прилозима захваљује Управа Српског Учитељског Конвикта у Новом Саду.

— **Нове српске земљорадничке задруге.** Прва српска земљорадничка задруга у Бач-Сентомашу (удружење са неограниченом одговорношћу). Председник Миливој Сивачки, заменик председника Аркадије Р. Павловић, чланови управног одбора: Новак К. Манојловић, Иса Јојин и Пера Павлов, пословођа Мирко Стричевић.

Српска земљорадничка задруга у Горњем Ковиљу (удружење са неограниченом одговорношћу). Председник Живко Нешин, заменик председника Лука Мишић; чланови управног одбора: Мија Мишков, Сима Стојадинов и Сава Попов; пословођа Светозар Гавриловић.

— **Рашко-призренски митрополит Нићифор у Скадру.** Митрополит рашко-призренски Нићифор стигао је, путујући по својој великој архиепископији, у Скадар у почетку овога месеца. „Глас Црногорца“ вели, да је тај дочек био сјајан и срдачан. Срби скадарски дочекаше својега архипастира Србина у великом српском селу Вракама испред Скадра Ту је митрополиту изишло на сусрет мало и велико, мушко и женско, а дечица га, певајући песме, обасуше цвећем. Митрополита је са црквених врата поздравио учитељ Ф. М. Протић одушевљеном беседом, у којој казиваше радост Срба што после дуго и много година виде у својој средини архипастира Србина, који долази да им српски проговори, да им донесе слогу и братску љубав, срећу и напредак. Митрополит је после тога из својега стола беседио народу са пуно поуке и осећања. За тим су га ученици и ученице испратили до стана, певајући песме, и у стану је митрополит примао поздраве појединаца, с њима се упознавао и саветовао.

— **Телефонски саобраћај са Србијом.** Телефонски саобраћај у Србији који у последње време узима све већи обим, нарочито гранајући се по Србији, добиће јачег полета, постаће моћан чинилац, ако добије међународну везу. На томе се и ради, и воде се преговори, да се српска телефонска мрежа веже са Угарском. Незгоде су за сада у томе, што на линији, која постоји већ до Новог Сада, и која би се имала продужити до Београда, има много станица, које би кочале брз саобраћај. У осталом, ако се та веза установи тада ће се без сумње подићи веза и са Бугарском, која би преко Србије била везана са Будим Пештом.

— **Пренос и сахрана костију војводе Станоја Главаша.** Одбор за пренос и сахрану костију чувеног српског јунака и војводе Станоја Главаша у Баничини у Србији издао је овај проглас:

На дан 26. овог месеца извршиће се на свечан начин ископавање, пренос и сахрана костију Главашевих, — које су до сада лежале у потоку испод Баничинске цркве. Кости ће се пренети и сахранити у спремљену камену гробницу на видном месту код Баничинске цркве, над којом је подигнут и пристојан споменик. За ископавање, пренос и сахрану костију одбор се обратио молбом за дозволу надлежним факторима.

Одбор, дајући овај проглас јавности, нада се, да ће у овој свечаности узети учешћа што већи број племенитих Срба и Српкиња, јер је дични јунак Станоје Главаш ову пошту од својих потомака потпуно заслужио. Одбор се нада, да ће ово учешће бити тим веће, што ће се многи моћи користити шетним возом до Палачке, а од Паланке до Баничине добар је пут, којим се може на колима стићи за један сахат.

— **Коцкарница у Топчидеру.** Од ове коцкарнице, с којом се у свезу доводило и склапање једног врло повољног зајма, а о којој се у последње време тако много говорило, чини се да не ће бити ништа. „Дневник“ категорички изјављује, да ни министар финансија нити ико од меродавних чинилаца у Србији не мисли да регулише српске финансије зајмом добивеним од групе, која би тражила концесију за коцкарницу, нити ће се таква концесија коме било дати.

Новости са стране.

— **Сељачка побуна у Русији.** У Русији још никако да се утишају разне побуне. Хиљадама незадовољних сељака буне се час у једној час у другој вароши. Тако у Саратову још непрестано трају немири и узбуђеност. Половина вароши — где су куће од дрва сграђене — спаљена је. Ономад пре подне су око осамнаест хиљада сељака ишли кроз варош и пљачкали дућане и ставове. Као какви дивљаци су пустошили све на што су наишли. Гувернер не може да им стане на пут. Полиције и војника има свега двеста људи, а то је врло мало, да се толика гомила заузда. Министар унутрашњих дела на глас о овоме немиру одма је потражио цара и саветовао се с њим о тој ствари пуних шест сати. Из курске и новгородске губерније стижу такођер гласови о побунама. Ситуација је опасна. —

Цекер Хирш, који је пуцао на виленског губернатора, генерал-лајтнанта Вала, како из Петрограда јављају, осуђен је на смрт.

— **Сретан пастир.** Из Атине јављају ову занимљиву вест: Једна богата Американка путујући кроз Грчку дође у Тиву, одакле је често правила излете у разне крајеве Беотије. Приликом једног таког излета, наиђе на неког пастира, који је чувао своје стадо. Њих се двоје упусте у разговор, и Американка се тако занесе лепотом свога младога познаника, да га је позвала да дође у Њу-Јорк и одмах му дала своју адресу. Пастир у узбуђењу не знајући друкчије како да се захвали, понуди јој свој штап и Американка поштапајући се тим штапом, врати се у Тиву. Неколико месеци после овога састанка, млади пастир пошто је заштедио новаца колико му је требало, отпутује у Њу Јорк. Љубезна Американка га врло лепо прими и намести у своју палату.

НОВИЈЕ.

Цариград, 23. маја. Ратни суд осудио је маршала Фуад пашу због револуционарних предузећа на доживотно заточење у тврђави, на деградацију и губитак свих ордена. Фуад паша биће заточен у Дамаску.

Париз, 23. маја. Председник републике Лубе понудио је Брисону да састави кабинет, али је овај то одбио. Услед тога примио је ту мисију сенатор Комб.

Лондон, 23. маја. Енглески листови нападају врло оштро Немачку, по што је немачка штампа услед склапања мира искалила своју мржњу и гнев на Енглеској.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „Браника.“

Босанска депутација код Његовог Величанства.

Беч, 24. маја. (Од нашег извештача.) Данас лепо примљени од Његовог Величанства. Предали четврти меморандум. Са усменим одговором Његовог Величанства врло смо задовољни.

Трговина.

Храна.

Нови Сад, 24. маја 1902.

Цене су биле:

Жито старо прво каквоће	— —	17 К	60 — — п.
Жито старо друге каквоће	—	17 „	20 — — „
Зоб — — — — — — — — —		14 „	— — — „
Јечам нови — — — — — —		12 „	60 — — „
Кукуруз стари окрњен — —		10 „	— — — „
Кукуруз нови окрњен — — —		9 „	80 — — „
Пасуљ бели — — — — — —		12 „	60 — — „
Пасуљ жути — — — — — —		12 „	— — — „
Вика — — — — — — — —		14 „	— — — „
Мухар — — — — — — — —		23 „	— — — „
Проја — — — — — — — — —		9 „	— — — „
Вуна — — — — — — — —		115 „	— — — „

Све од 100 клг..

Марва, свињи и живина.

Нови Сад, 24. маја 1902.

Волови . . . . . по кил.	38—40 пот.
Свињи тешки . . „ „	78—80 „
„ средњи . „ „	72—74 „
„ лаки . . „ „	68—70 „
Теоци . . . . . „ „	56—60 „
Јагњци . . . . „ „	54—56 „
„ по пару . 13—18 К	
Кљукане гуске по кил. . . пот.	96—98
Јаја 9—10 ком.	—40 „

Огласи.

мед. др. ТРИФКОВИЋ

вратио се с пута и прима болеснике у свом стану од 9—10 с. пре подне и од 3—4 с. после подне.

У Н. Саду, у јуну 1902.

211 2—3

Један дућан

имам за издавање у мојој кући, на пијаци, на најлепшем месту са станом од две собе, две кујне, шупом и таваном.

Пријавити се ваља

Ђорђу Р. Стефановићу

207 2—3 у Бач Сентомашу.

Болесницима на знање!

Част ми је високопоштованој публици до повољног знања ставити и препоручити свима онима, који пате од реуме, костобоље, шкрофула и кожних болести **артеско купатило**, које се налази на новосадском вашаришту и које је због велике садржине јода и сумпора врло лековито.

Ово је купатило у околини на гласу, а и многе су се угледне породице и појединци о њему повољно изразили, о чему стоје сведоџбе на расположењу.

Купатило се може сваки дан, и лети и зими, од јутра до у вече сваког сата употребљавати.

Цена једном купању 80 пот.

С високопоштовањем

168 5—5 **Е. Барфус.**

ЗА КАЛАМЉЕЊЕ У ЗЕЛЕНО

имам од најприпознатијих фабрика на стоваришту

Ластике најбоље каквоће

„Gummibänder“

по најјефтинијој фабричној цени. Моја ластика има поред еластичности, постојаности још и ту особиту врлину, да се једном килом 5—6000 калема везати може.

Уједно препоручујем из мојих винограда

ЛАСТАРА „EDELREIS“

најбољих и најплеменитијих винских и столних врста, од којих више од 1200 домаћих и иностраних сорти на избору стоје.

АЛЕКС. АДАМОВИЋ,

велепоседник винограда и американског лозњака

174 13—? Нови Сад.

Објава.

Част ми је овим повизно до знања ставити да сам

ГОСТИОНИЦУ

„код белог вола“

у којој власник г. Дреер има пивницу, од 1. јуна о. г. под закуп узео, и да ћу се трудити да добрим пићем и укусним јелом благонаклоност поштованих гостију задобијем. Путницима и гостима са стране стоје чисте собе на расположењу а тако исто за смештање кола и коња је састарано.

Љубитељима куглања стоји врло лепа куглана на расположењу.

За многобројну посету молећи, остајем с високопоштовањем

215 1—1 **Геза Хорват**

закупник

Дреерове пивнице и гостионице.

Само кратко време

204 4—4 **Лифкин**

у целом свету на гласу исторични и механични

МУЗЕУМ и ПАНОПТИКУМ.

Нови Сад, у близини Променаде,

у коме има ремека у вештини од модела и механике, претстављених у фигурама од воска у природној историчној и митологијској величини, у елегантном и скупоценом украсу, што још овде никад није било виђено.

Сваки дан од 9 сахати пре подне отворено

Улазница 15 новч.

Од наредника (фелдвебла) доле и деца испод 10 година плаћају 10 новч.

5538 szám tk. 1902. 214 1—1

Kivonat az árverési hirdetményből.

A titeli kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Marberger L. József végrehajtatónak — Pávlov Gávra végrehajtást szenvedett ellen 60 kor. tőke és jár. iránt folytatott végrehajtási ügyében a titeli kir. járásbiróság mint tkvi hatóság területén a loki tjkv 737 számú lapján Pávlov Gávra nevén felvett C. I. 32 hrszámú 1 hold szántó 222 Kor. —, F. 29 hrszámú 400 □-öl szántó 20 Korona kikiáltási áron —, továbbá a loki telekönyv 1075 számú lapján Pávlov Gáv a nevén felvett B. II. 47 hrszámú 2 hold szántó 440 Korona, B. II. 52 hrszámú 1 hold szántó 222 Korona kikiáltási áron nyilvá os árverés útján el fog adatni.

Határnapul 1902. évi augusztus hó 21-ik napjának d. u. 3 órája Lok községházához kitüzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alól is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 10% venni szándékozók készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és 1881. évi 3333. számú J. M. rendelet 8. §-á an kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 1.0. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről szat ályszerü elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

Vevő köteles a vételárat 2 egyenlő részletben és pedig az elsőt 30 nap, a másodikat 60 nap alatt mindig az árverés napjától számitott 5% kamatokkal a titeli m. kir. adóhivatalnál lefizetni.

Kelt Titelen, a kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál, 1902. évi május hó 24-én.

Dr. Petrovics s. k.
kir. aljbíró.

Стечај.

216 1—1

На место привремене забавиље у новооснованом срп. прав. вероисповедном летњем забавишту у Госпођинци.

Забавиште траје од 9. (22.) јуна до 9. (22.) августа 1902.

Месечна плата је 60 круна.

Молитељице имају поднети своје молбе председништву месног Школског Одбора најдаље до 4. (17.) јуна 1902. када ће се и избор обавити.

Из седнице месног Школског Одбора, срп. прав. црквене општине, одржане у Госпођинци, 21. маја 1902.

Каменко Чешљар перовођа. **Петар Теофановић** председник шк. одбора

Млађег Србина ПОМОЋНИКА

који зна потпуно мађарски језик потребујем у мојој шпецерајској радњи. Ступити може одма.

У Бачком Сентомашу, 23 маја (5. јуна) 1902.

213 1—3 **Обрад Срећенов.**

Продаја шуме и поседа.

Због промене пребивалишта нуди се на продају шума уз повољне увете, велика 200 јутара, од букових и растових стабала, до 8000 комада прикладних за сечу, техничку употребу, грађу, паљење угљена, за гориво, прављење лопата, колица и т. д. Лежи близу друма, 15 км. до места Пакраца у Славонији, где се налазе две железничке пруге. Земљиште и околица прикладна за одхрањење свиња, лежи близу села Шпановице, из ког места се људи баве израдом шуме, дочим је крај тог села један део приватне железничке пруге до Пакраца.

На продају је само дрво или скупа са земљиштем и према жељи и погодби у селу до 30 јутара оранице, шљивика, ливаде све у добром стању.

Даље обавести код

Стевана Гарића,
Горњи Осек, град,
193 3—3 Ружин сокак бр. 13.

Стечај за учитеље.

На упражњено учитељско место срп. осн. школе у Медини (Tolna megye п. п. Kölesd) овим се отвара стечај. Дужности су прописане шк. уредбом од 1872. а осим тога дужан је у цркви појати и дјецу у том обучавати. Год. плата му је ова: стан по пропису, 2 хвата тврдих дрва, 84 круне од црквене опћине, 80 круна од полит. опћине, 12 мерова жита, 12 мерова ражи, 16 мерова јечма од сваког ђака 1 осмак жита, конопљиште, клејиште и купусиште, а по закону 5 год. доплатак од 100 круна. За венчање, погреб или парастос 1 круну. За држање пофторске школе уживаће 4 ланца земље на коју опћина плаћа еквивалент а учитељ порез. Потпуно знање мађ. језика (не само оспособљење) неопходно је нужно, а жеља је опћине, да се и у цркви лично прикаже.

Рок стечају је наш Иванђдан. Молбенице ваља упутити потписаној управи.

Из сједнице м. шк. одбора држане у Медини 10. марта 1902.

Лукијан Михајловић 178 3—3
парох. адм. и шк. управитељ.

Лука Шимуновић
председник.

ШМРКОВИ

свију врста за кућевне и јавне сврхе, пољоделство, грађевине и индустрију.

Цеви, сисаљке, пипе итд.

Командитно друштво за фабрикацију шмркова и машина.

КАНТАРЕВИ

најновије, поправљене конструкције.

Децималних и са покретљивим тежама

од дрвета и гвожђа за трговинске, прометне, творничке, пољоделске и друге обртничке сврхе.

W. GARVENS, WIEN, { I Schwarzenbergstrasse 6. I. Wallfischgasse 14

Могу се добити такође: у техничким и радњама са машинама, код оних, који праве бунаре и т. д.

Каталози бадава и без наплате поштарине. 131 9—26

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

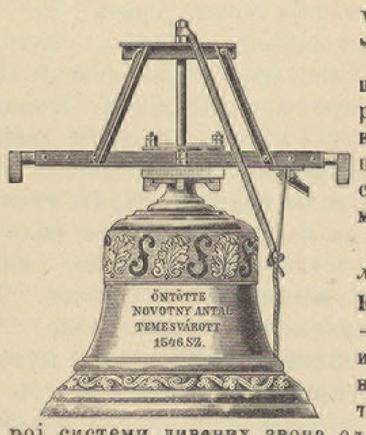

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,** која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 8 провиђена и зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена. тако да се овако једно патентирано звоно од 327 кгр. изједначује са звуком по старој системи ливених звона од 408 кгр.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће: **звона или шоље за сатове** од метала; **прављење старих звона са крунама од кованога гвожђа.** — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко. 128 9—26

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

За жребање од **25. јуна** о. г. препоручујемо

ПРОМЕСЕ

3% угарских хипотекен срећака.

Главни згодитак **100.000 круна** — 1 згодитак од К 4000. — 3 по К 1500. — и 15 по К 400 —

Цена је једној промеси К 4.

За жребање од **1. јула** о. г.

ПРОМЕСЕ

Бечко-комуналних срећака.

Главни згодитак К. 400.000 — 1 згодитак од К. 40.000. — 1 згодитак од К. 10.000. — и 5 згодитака по К. 2·000 —

Цена је једној промеси К 10.

и Аустријских кредит. — срећака.

Главни згодитак **К 300.000.** — 1 згодитак од К. 60.000. — 1 згодитак од К. 30.000. — 2 згодитка по 10.000. — 2 згодитка по К. 4 000. — 3 згодитка по К 800. — 3 згодитка по 2.000. — и 35 згодитака по К 800.

Цена је једној промеси К 11.50.

Ко жели да му се промесе поштом пошаљу, нека пошаље још 35 пот. за поштарину.

101 5—? **Мењачница Централног Кредитног Завода**
деоничарског друштва у Новом Саду.

Власник и издавалац: Дружина Браника. Одговорни уредник Јанко Перић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.